

Rekenkamer

Hardinxveld-Giessendam

Memo Shortlist 2020

Rekenkamer Hardinxveld-Giessendam

28 oktober 2019

Voor u ligt de shortlist 2020 van de Rekenkamer Hardinxveld-Giessendam. De rekenkamer stelt jaarlijks in samenspraak met de raad een onderzoeksprogramma vast. Dat doen we aan de hand van een consultatieworkshop met de raad. Hierna lichten we het proces om te komen tot het onderzoeksprogramma 2020 kort toe.

1.1 / Proces onderzoeksprogramma 2020

Uitnodigen aandragen onderzoeksonderwerpen

De rekenkamer stelt jaarlijks in samenspraak met de raad een onderzoeksprogramma vast. Hoewel de rekenkamer onafhankelijk is en een eigen bevoegdheid heeft in het vaststellen van onderwerpen, is actieve betrokkenheid van de raad van belang. Hoe meer u aan de voorkant bij de onderwerpskeuze betrokken bent, hoe beter wij in staat zijn om een product te leveren dat toegevoegde waarde heeft voor u. Daartoe heeft de rekenkamer een shortlist opgesteld.

Middels dit memo willen wij uw fractie uitnodigen om aanvullende onderwerpen aan te dragen. U kunt deze onderwerpen uiterlijk maandag 18 november gebundeld (per fractie) aanleveren bij de coördinator van de rekenkamer, mevrouw Nienke Huis in 't Veld via nienke@necker.nl.

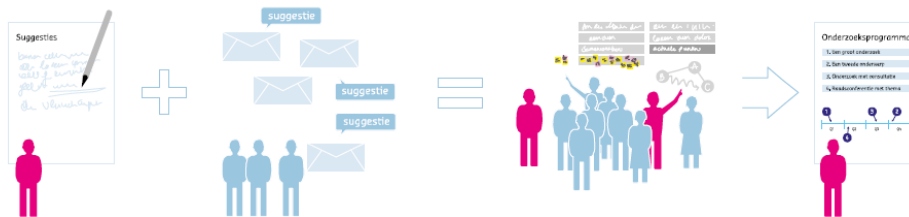
Uitnodiging consultatieworkshop onderzoeksprogramma 2020

De door uw fractie en de overige fracties aangedragen onderwerpen en de shortlist van de rekenkamer worden besproken tijdens een consultatieworkshop op donderdag 21 november 2019. De fracties wordt gevraagd een korte toelichting te geven op de door hen aangedragen onderzoeksonderwerpen.

Doel van deze workshop is te komen tot een gezamenlijke prioritering van de onderzoeksonderwerpen en om afbakening van onderwerpen en mogelijke vraagstellingen te verkennen. Indien het gemeentelijke budget ruimte biedt voor meerdere onderzoeken, is ook de omvang van de verschillende onderzoeken een onderwerp van gesprek in de workshop. Indien een onderwerp ook in Alblasserdam en/of Sliedrecht speelt, exploreren we gezamenlijk of en op welke wijze de afzonderlijke onderzoeken elkaar inhoudelijk kunnen versterken.

De directeur van de rekenkamer besluit op basis van de uitkomsten van de raadsworkshop tot het onderzoeksprogramma. In het onderzoeksprogramma

wordt de onderwerpkeuze toegelicht en de verwachte planning weergegeven. Het onderzoeksprogramma ontvangt u ter kennisname. Daarnaast stelt de rekenkamer per onderwerp een onderzoeksopzet op die eveneens ter informatie aan u wordt toegezonden.

shortlist mogelijke onderwerpen + suggesties raadsfracties = gezamenlijke prioritering in raadsworkshop -> onderzoeksprogramma

1.2 / Shortlist onderwerpen 2020

Hieronder leest u de shortlist met onderwerpen voor 2020 waarvan de rekenkamer inschat dat een onderzoek toegevoegde waarde kan leveren voor de raad. Tot slot geven we aan in welk onderwerp de rekenkamer mogelijkheden ziet voor een gezamenlijk onderzoek van de gemeenten Hardinxveld-Giessendam, Sliedrecht en Alblasserdam.

1 Burger- en overheidsparticipatie

Inwoners, organisaties en bedrijven nemen steeds vaker het initiatief zélf zaken op te pakken en te regelen. Deze veranderende, initiatiefrijke samenleving verwacht een wendbare, flexibele en meedenkende overheid. De opgave voor Hardinxveld-Giessendam is om hier op passende wijze op in te spelen.

De ontwikkeling in het samenspel vraagt om andere rollen van raad, college en organisatie. Processen zijn minder voorspelbaar geworden. Dit betekent voor het college - en de ambtelijke organisatie - dat een flexibelere opstelling en rolverdeling nodig is (soms meedenken, soms coproduceren, soms wel de regie pakken). Voor de raad geldt dat de mogelijkheid bestaat dat de wensen en handelingen van burgers afwijken van beleidskaders. Ook speelt vaak de representativiteitskwestie op. Spreekt de burger die meedenkt wel voor zijn of haar burens, representeert die burger, of dat groepje burgers, de samenleving? Zijn wijkraden het eerste aanspreekpunt voor de gemeente of geven zij slechts een deel van de meningen weer? Wat is er dan nodig om grip te houden als raad op participatieprocessen en coproducties?.

Ook in Hardinxveld-Giessendam wil de gemeente open, bereikbaar en benaderbaar zijn voor haar inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners

en de gemeente moedigt deze partijen aan om met initiatieven te komen¹. In het gezamenlijk raadsprogramma van gemeente Hardinxveld-Giessendam is er dan ook aandacht voor burger- en overheidsparticipatie.

Met een onderzoek wil de rekenkamer handvatten meegeven aan de gemeenteraad voor nadere invulling van de relatie tussen gemeente en samenleving. Een mogelijke werkwijze voor het onderzoek is om door middel van enkele cases na te gaan hoe het samenspel er in de gemeente Hardinxveld-Giessendam uitziet, wat hierbij goed gaat en wat beter kan, en wat bepalende factoren voor successen waren.

2 Energietransitie

Hardinxveld-Giessendam heeft duurzaamheid hoog in het vaandel staan. Samen met de buurgemeenten heeft de gemeente het Energieakkoord Drechtsteden ondertekend om zo samen te werken richting een energieneutraal Drechtsteden in 2050. In de lokale duurzaamheidsagenda is onder meer aandacht voor duurzame energie, luchtkwaliteit en klimaatadaptatie. Gemeente Hardinxveld-Giessendam gaat inzetten op energie besparen, aardgas uitfaseren en het opwekken van duurzame energie².

Het realiseren van een duurzaamheidsambitie is een complexe opgave, omdat de gemeente op dit terrein in grote mate afhankelijk is van andere partijen, denk aan het Rijk en de Provincie, maar ook bedrijven, woningcorporaties en burgers. Daarnaast vergen duurzaamheidsambities een lange adem, zodat het realiseren van een duurzaamheidsdoelstelling gevoelig kan zijn voor vele externe ontwikkelingen. Bovendien is duurzaamheidsbeleid verweven met zowel de interne bedrijfsvoering als met andere beleidsprogramma's. Dit vraagt om overzicht, afstemming en integraal werken.

Een onderzoek naar het duurzaamheidsbeleid en de energietransitie kan de gemeenteraad inzicht en handvatten bieden in de weg naar een energie-neutrale gemeente in 2050 en de kansen en risico's bij de uitvoering van de lokale duurzaamheidsagenda. Dit biedt raad en college handreikingen ter verbetering van het duurzaamheidsbeleid.

¹ Coalitieakkoord 2018-2022, p. 11

² Bijlage werkprogramma, p. 8

3 Externe communicatie

Externe communicatie is een belangrijk thema, gemeenten zijn immers continu in contact met de samenleving. Een doeltreffend communicatiebeleid is cruciaal voor het creëren en behouden van draagvlak voor gemeentelijk beleid. Uit de SWOT-analyse van 2011 bleek dat er in gemeente Hardinxveld-Giessendam dringend behoefte was aan strategisch communicatiebeleid. Het goed vormgeven van communicatie werd een uitgangspunt van het collegeprogramma 2010-2014 en in 2013 is daar met het strategisch communicatiebeleid gehoor aan gegeven³. Ook deze raadsperiode is er aandacht voor het belang van externe communicatie. In het raadsprogramma wordt de ambitie uitgesproken om middels communicatie uitingen burgers, ondernemers en organisaties te informeren over, en betrekken bij thema's als duurzaamheid, zorg en de lokale economie.

Met dit onderzoek wil de rekenkamer de gemeenteraad inzicht bieden in de communicatiemiddelen die de gemeente inzet, in de beweegredenen voor de keuzes en in de voorkeuren van de inwoners van Hardinxveld-Giessendam. Het onderzoek kan handvatten opleveren en inzicht bieden in de vormen van communicatie die aansluiting vinden bij de verschillende inwonersgroepen in Hardinxveld-Giessendam. Dat inzicht kan de gemeente benutten bij het informeren van haar inwoners, bijvoorbeeld over de thema's zoals uitgelicht in het raadsprogramma.

Bij het onderzoek gebruiken kan de rekenkamer de expertise van het label 'Citizens' van Necker van Naem gebruiken. Binnen dit label zijn alle activiteiten rondom burgerparticipatie en kwantitatief onderzoek geclusterd en in het Citisensmodel ontwikkeld. Het Citisensmodel categoriseert inwoners in acht onderscheidende groepen. Voor iedere groep is een betrokkenheidsprofiel opgesteld waarbij sociaal-demografische kenmerken uit gerenommeerde bronnen gecombineerd worden met eigen onderzoeksdata over betrokkenheid van inwoners bij de eigen leefomgeving, hun vertrouwen in instituties en participatiegedrag. De rekenkamer gebruikt het Citisensmodel in dit onderzoek om inzicht te bieden in hoe de inwoners binnen de gemeente verdeeld zijn en welke communicatievoorkeuren zij hebben. Via deze analyse kunnen we laten zien welke communicatiemiddelen bij de inwoners van Hardinxveld-Giessendam aanslaan. De uitkomsten van de data-analyse vergelijken wij met de huidige communicatiepraktijk van de gemeente Hardinxveld-Giessendam. Deze inzichten zullen wij in de rapportage vertalen naar concrete suggesties voor het aanscherpen van de communicatiestrategie.

³ Beleidsdocument strategisch communicatiebeleid, p. 5

4 Informatieveiligheid en privacy in het sociaal domein (potentieel gezamenlijk onderzoek)

Gemeenten zijn altijd al verantwoordelijk geweest voor een juiste en veilige verwerking van persoonsgegevens. Zij dienen zich daarbij te houden aan de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) en de Wet basisregistratie personen (Wet BRP). Door de toenemende taken van de gemeente op het sociaal domein is de aandacht voor en het belang van privacy en informatieveiligheid echter enorm toegenomen, want met het toenemen van verantwoordelijkheden, neemt ook de hoeveelheden (persoons)gegevens toe.

Als gevolg ervaren medewerkers in het sociaal domein regelmatig een spanning tussen de maatregelen die nodig zijn om privacy van inwoners te waarborgen enerzijds, en het bieden van goede ondersteuning en dienstverlening anderzijds. Dit roept de vraag op of maatregelen die naar aanleiding van wet- en regelgeving worden genomen, wel werkbaar zijn in de praktijk.

Met dit onderzoek willen we licht werpen op dit vraagstuk en inzicht krijgen in de werkbaarheid van de genomen maatregelen met betrekking tot informatieveiligheid en privacy in het sociaal domein, en, daar waar nodig, aanbevelingen meegeven om de werkbaarheid te vergroten door belemmeringen weg te nemen.

Het gezamenlijke aspect van dit onderzoek kan onder andere tot uitdrukking komen in een onderlinge vergelijking tussen de gemeenten (leren van elkaars praktijken). Ook verkennen we de mogelijkheid en wenselijkheid van een

gezamenlijke raadsconferentie op dit thema dat in het teken zou kunnen staan van kennisoverdracht en bewustwording.